

Bildeteater

Anm.: "Bildeteater" og "Forumteater" er oppfinnelser av den brasilianske teatermann Augusto Boal. Han skapte disse og andre metoder opprinnelig for å hjelpe mennesker i 70-tallets latinamerikanske militærdiktaturer med å bearbeide politisk og materiell undertrykkelse. På grunn av sitt arbeid, som ble kjent under betegnelsen "De undertryktes teater", ble Boal fengslet og torturert og måtte til slutt flykte og fortsette sine aktiviteter i Europa. I dag er Boals metoder meget populære, og det finnes grupper som driver med "De undertryktes teater" i mange forskjellige land. Versjonene av Bildeteater og Forumteater som er beskrevet her, er tilpasset bruk i undervisningssammenheng og avviker litt fra originalene. Alle som vil fordype seg mer i temaet henvises til boken "De undertryktes teater" av Arne Engelstad, som står oppført i bibliografien. (s. 25 i den fullstendige versjonen av undervisningsopplegget Skritt for skritt)

Bildeteater gir deltakerne anledning til å uttrykke seg – og til og med føre en dialog – uten bruk av ord. Men før deltakerne kommer så langt, bør det gjennomføres to øvelser som oppvarming. I den første forberedende øvelsen går alle deltakerne sammen i par. Én i paret er Billedhuggeren, som får et par minutter for å forme partneren til en Statue. Statuen skal være lett å forme (ikke gjøre noe motstand), men har ikke noen egen vilje. Det er heller ikke lov for Billedhuggeren å gi Statuen verbale instruksjoner ... han/hun kan bare bruke hendene sine til å forme. Statuen må kunne stå stabilt, men ellers er det overlatt Billedhuggerens fantasi hvordan den skal se ut. Når alle Billedhuggere er ferdige, kan de gå rundt og beundre Statuene de andre har laget. Så bytter partnerne rollene, og de som var Statuer får nå selv prøve seg som Billedhuggere.

Den andre oppvarmingsøvelsen er lik den første; men nå går deltakerne sammen tre og tre. (De som var partnere i den første øvelsen skal helst ikke være sammen igjen.) Én av de tre er Billedhuggeren, som skal forme de to andre til en felles statue. Igjen kan Billedhuggere som er ferdige gå rundt og beundre de andres verk, før partnerne bytter rollene.

Etter at alle har hatt anledning til å prøve seg som Billedhugger også i den andre øvelsen, setter hele gruppen seg sammen. Nå skal hele gruppen medvirke på én skulptur til et bestemt tema. Dette kan være et tema gruppen har diskutert før, noe som har vist seg å være et problem for noen i gruppen, eller noe helt nytt som skal introduseres på denne måten. Øvelsen fungerer best med et tema som er litt abstrakt (f.eks. ikke "foreldre og barn foran TV" men "familie"). Etter at temaet er bestemt, blir én av deltakerne kåret til Billedhuggeren. På et sted som er godt synlig for alle andre skal Billedhuggeren forme et bilde som etter hans/hennes syn illustrerer temaet. Én etter én henter han/hun deltakerne som skal bli del av statuen og stiller dem opp. Igjen er det bare Billedhuggeren som bestemmer hvordan bildet skal se ut og hvor mange personer han/hun vil bruke. Men det må i hvert fall bli noen deltakere igjen som ikke er del av bildet. Når Billedhuggeren er fornøyd med sitt bilde, setter han/hun seg til de andre som er igjen. Nå kan en annen av de som ikke er med i statuen stå opp og overta Billedhuggerens rolle, forandre figurene i statuen, ta ut eller tilføye personer. Dette gjentas enten et begrenset antall ganger eller til ingen vil forandre noe mer.

Hvis den opprinnelige Billedhuggeren har framstilt et problem kan alle som er ikke med i statuen betrakte bildet og diskutere det kort. Så oppfordres gruppen til å prøve å komme fram til en løsning gjennom å forandre statuen på den måten som er beskrevet ovenfor. Forandringene skal skje i små og realistiske skritt. En gang spilte jeg f.eks. Bildeteater om temaet "outsider" med en gruppe elever. Den første Billedhuggeren stilte opp en liten gruppe av personer som stod i sirkel med ansiktene mot hverandre, med tydelig åpen kroppsholdning. Langt borte plasserte han en enkelt person, med ryggen mot den lille gruppen og armene over kors. I en kort diskusjon sa tilskuerne seg enige i at dette bildet passet bra: hvis noen var en outsider så hadde det vanligvis både med denne personens og med gruppens holdning å gjøre. Nå overtok en annen rollen til Billedhuggeren og hentet inn en ny figur, som ble stilt opp i midten mellom de to gruppene. Kroppen til den nye figuren var snudd mot gruppen, men ansiktet vendte hun, med en oppmuntrende smil, mot

Outsideren. Den tredje Billedhuggeren snudde hodene til Outsideren og én i den lille gruppen rundt, slik at begge så på figuren i midten. Den fjerde åpnet armene til Outsideren og snudde ham helt rundt. Videre forandringer førte til at figurene åpnet seg mer og mer overfor hverandre og begynte i tillegg å bevege seg mot hverandre. Bildet sluttet med alle figurer stilte opp i en stor sirkel, der den opprinnelige Outsideren ikke lengre skilte seg ut på noen måte.